

УДК 378.046

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-2-52>

Любов ТЕРЛЕЦЬКА,
orcid.org/0000-0002-3690-5691
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання
Київського університету імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) l.terletska@kubg.edu.ua

Ольга ЯЦИНЯК,
orcid.org/0000-0003-1733-5205
асистент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Луцьк, Україна) olha66418@gmail.com

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті досліджуються недоліки та переваги використання освітніх платформ для вивчення іноземних мов з-за умов дистанційного навчання. Встановлено, що процес організації викладання іноземних мов при дистанційному навчанні потребує злагодженості роботи викладача та здобувачів освіти, а також наявності електронного освітнього середовища, яке може бути розміщеним на таких платформах, як Google Classroom, особиста сторінка викладача на сайті кафедри, сайт кафедри, особиста сторінка викладача в соціальній мережі, сторінка викладача в додатках тощо. Визначено, що для викладання іноземної мови викладачі досить часто використовують такі програми: Rosetta Stone, Duolingo, Babbel, Kahoot тощо, проте встановлено, що ці освітні платформи не зможуть замінити самого викладача. З'ясовано, що сучасні освітні платформи пропонують широкі можливості для взаємодії викладачів і студентів у режимі відеоконференції: вести усний діалог з іншими учасниками, отримувати та надсилати повідомлення, відображати графіку, текстові та відеоелементи тощо. Встановлено, що онлайн ресурси та освітні платформи дають змогу викладати англійську мову на високому професійному рівні і вивчати її із задоволенням. Розглянуто переваги та недоліки освітніх платформ для вивчення іноземних мов. З'ясовано, що вивчення іноземних мов в умовах дистанційної навчання є складним процесом, який вимагає постійного оновлення та дослідження. На основі проведеного дослідження встановлено, що до основних переваг дистанційного навчання належать: економія часу, відсутність проблеми аудиторного фонду, більша мобільність тощо, а до недоліків цього формату навчання належать: залежність освітнього процесу від гаджетів та стану мережі інтернет, психологічна неготовність викладачів і студентів до такого формату навчання, проблема контролю за дотриманням академічної доброчесності тощо.

Ключові слова: вивчення іноземних мов, дистанційне навчання, освітні платформи.

Liubov TERLETSKA,
orcid.org/0000-0002-3690-5691
PhD (Pedagogy),
Senior Lecturer at the Foreign Languages and Methodology Department
Borys Grinchenko University
(Kyiv, Ukraine) l.terletska@kubg.edu.ua

Olha YATSYNIAK,
orcid.org/0000-0003-1733-5205
Assistant at the Foreign Languages Department for Mathematics and Natural Sciences
Lesia Ukrainka Volyn National University
(Lutsk, Ukraine) olha66418@gmail.com

DISTANCE LEARNING: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF USING EDUCATIONAL PLATFORMS FOR LEARNING FOREIGN LANGUAGES

The article examines the disadvantages and advantages of using educational platforms for learning foreign languages due to the conditions of distance learning. It has been established that the process of organizing the teaching of foreign languages in distance learning requires the coordination of the work of the teacher and students of education, as well as the presence of an electronic educational environment that can be placed on such platforms as Google Classroom,

the personal page of the teacher on the website of the department, the website of the department, personal page the teacher in the social network, the page of the teacher in applications, etc. It was determined that teachers often use the following programs to teach a foreign language: Rosetta Stone, Duolingo, Babbel, Kahoot, etc., but it was determined that these educational platforms cannot replace the teacher himself. It was found that modern educational platforms offer wide opportunities for interaction between teachers and students in the video conference mode: to conduct an oral dialogue with other participants, receive and send messages, display graphics, text and video elements, etc. It has been established that online resources and educational platforms make it possible to teach English at a high professional level and to learn it with pleasure. Advantages and disadvantages of educational platforms for learning foreign languages are considered. It was found that learning foreign languages in the conditions of distance learning is a complex process that requires constant updating and research. On the basis of the conducted research, it was established that the main advantages of distance learning include: saving time, the absence of the problem of the classroom fund, greater mobility, etc., and the disadvantages of this format of education include: the dependence of the educational process on gadgets and the state of the Internet, the psychological unpreparedness of teachers and students to this format of education, the problem of monitoring compliance with academic integrity, etc.

Key words: *learning foreign languages, distance learning, educational platforms.*

Постановка проблеми. У час цифрової глобалізації, трансформації соціокультурної парадигми впровадження комп'ютерних та інноваційних технологій у диференційовані сфери життя та діяльності людини, а також виклики пандемії COVID-19 та повномасштабне військове вторгнення РФ на територію України зумовлюють проблему трансформації традиційних форм реалізації освітнього процесу. Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу, вдосконалення електронних ресурсів створили можливість організувати ефективне дистанційне навчання для вивчення іноземних мов.

Процес вивчення іноземних мов базується на комунікативній взаємодії та потребує живого діалогу, саме тому так важливо визначити особливості організації вивчення іноземних мов дистанційними технологіями, зокрема у немовних закладах вищої освіти (далі – ЗВО). В умовах дистанційного навчання кожен здобувач освіти з різними здібностями має рівний доступ до якісної освіти та ефективного вивчення іноземної мови, яка досягається за допомогою технологій дистанційного навчання та реального спілкування з викладачем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематику існуючих недоліків та переваг використання освітніх платформ для вивчення іноземних мов за умов дистанційного навчання досліджує значна кількість науковців. Проте, незважаючи на велику кількість оригінальних та змістових праць зарубіжних і вітчизняних вчених з досліджуваної проблематики, слід визначити, що практично відсутні дослідження, присвячені існуючим недолікам та перевагам використання освітніх платформ для вивчення іноземних мов за умов дистанційного навчання. Зокрема, в наукових працях Л. Лимар проаналізовано основні переваги та недоліки дистанційного навчання іноземних мов у немовному закладі вищої освіти; І. Довженко, Л. Дячук визначено переваги та недоліки вищої освіти дистанційно (на прикладі вивчення англій-

ської студентами-філологами); У. Слівінська проаналізовано новітні платформи викладання іноземної мови у ЗВО.

Метою статті є дослідження існуючих недоліків та переваг використання освітніх платформ для вивчення іноземних мов за умов дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. Головною особливістю вивчення іноземних мов за умов дистанційного навчання є опосередкований характер спілкування між викладачем та здобувачем освіти та пов'язані з цим обмежені можливості їх міжособистісної взаємодії. Ця форма навчання дозволяє максимізувати самостійну роботу студентів, що особливо важливо для університетської освіти, оскільки майбутній фахівець повинен мати можливість самостійно організувати власний саморозвиток та пізнавальну діяльність (Kamal, 2021).

Організація вивчення іноземних мов за умов дистанційного навчання стає викликом для студентів, яким потрібна особлива увага зі сторони викладачів та необхідний окремий індивідуалізований підхід до навчання загалом. Позитивним аспектом вивчення іноземних мов за умов дистанційного навчання є реальна можливість скористатися величезною кількістю Інтернет-ресурсів, які покращать загальні навички спілкування здобувача освіти (Shevtsova, 2020: 58).

Процес організації викладання іноземних мов при дистанційному навчанні потребує злагоженості роботи викладача та здобувачів освіти, а також наявності електронного освітнього середовища, яке може бути розміщеним на таких платформах, як Google Classroom, особиста сторінка викладача на сайті кафедри, сайт кафедри, особиста сторінка викладача в соціальній мережі, сторінка викладача в додатках, а також особистого електронного листування викладача зі студентами в межах освітнього середовища ЗВО (табл. 1).

Таблиця 1

Основні електронні сервіси для забезпечення дистанційного навчання

Електронні сервіси	Характеристика
Moodle	додаток, який організовує цілісний освітній процес онлайн-формату
GoogleClassroom	додаток, який пришвидшує обмін інформацією між учасниками освітнього процесу
iLearn	освітня платформа з онлайн-курсами, тестами та вебінарами
Skype, Viber, WhatsApp, Zoom, Telegram	месенджери для забезпечення процесу комунікації учасників освітнього процесу в режимі реального часу
Edmodo	додаток, який надає можливість оперативно комунікувати викладачам та здобувачам освіти
Trello	платформа, що дозволяє організувати продуктивну командну роботу студентів
Linoit	віртуальна дошка, на якій закріплюють відповідні стікери з інформаційними замітками, зображеннями, відео та документами
Padlet	універсальна онлайн-дошка, яку легко застосовувати в освітньому процесі
Kahoot!	додаток, який надає можливість генерувати тести і проходити їх в ігровій формі
Plickers	додаток, який надає змогу забезпечувати тестування за допомогою карток з QR-кодом та швидко отримати результати

Примітка: складено на основі (Курепін, 2020: 134)

Таблиця 2

Переваги та недоліки освітніх платформ для вивчення іноземних мов

Освітня платформа	Переваги	Недоліки
Duolingo	1. Ігровий підхід до вивчення мови. 2. Безкоштовний доступ до основних матеріалів.	1. Обмежений фокус на писемному спілкуванні. 2. Відсутність індивідуального фідбеку від викладачів.
Babbel	1. Інтерактивні вправи та рольові ситуації для розмовного вивчення мови. 2. Можливість тренування граматики та лексики.	1. Платний доступ до розширеного контенту. 2. Відсутність безпосереднього спілкування з викладачами, а також індивідуалізованого підходу до вивчення мови. 3. Обмежена гнучкість у виборі тем та освітніх матеріалів.
Busuu	1. Інтерактивні та ситуаційні вправи, прикладні завдання і тести на всі аспекти мови. 2. Можливість вивчати іноземну мову разом з носіями мови. 3. Соціальна взаємодія з носіями мови. 4. Онлайн-уроки та вправи для різних рівнів і можливість вибору практичних тем.	1. Обмежений фокус на граматиці та писемному мовленні. 2. Потреба у платному доступі до повного контенту. 3. Відсутність індивідуальних уроків та персоналізації, а також особистої взаємодії із викладачем. 4. Відсутність детальних пояснень теоретичних аспектів.
Lingoda	1. Живі онлайн-уроки з викладачем. 2. Структуровані курси на різні рівні вивчення. 3. Відстеження прогресу у навчанні та отримання сертифікату про успішне завершення курсу. 4. Можливість вибору викладача залежно від потреб.	1. Висока вартість занять. 2. Відсутність можливості практикувати розмовну мову.
Rosetta Stone	1. Іммерсивний підхід до вивчення мови. 2. Методика заснована на повторенні, аудіюванні, використанні аудіо- та відеоуроків для покращення вимови. 3. Можливість навчання без інтернет-підключення. 4. Різні рівні складності та тематики уроків.	1. Висока вартість доступу до програми. 2. Невелика кількість вправ для практики письма. 3. Відсутність миттєвого фідбеку від викладачів. 4. Обмежена кількість доступних мов для вивчення.

Продовження таблиці 2

Memrise	1. Ігровий підхід до вивчення мови, а також наявність багато різноманітних вправ. 2. Корисні фрази та широкий словниковий запас.	1. Обмежений фокус на писемному спілкуванні. 2. Відсутність індивідуального фідбеку від викладачів.
Verbling	1. Живі онлайн-уроки з викладачем. 2. Фокус на усному та писемному спілкуванні.	1. Обмежений вибір мов та рівнів вивчення, а також висока вартість доступу до платформи. 2. Відсутність структурованого освітнього плану.
FluentU	1. Аутентичний вміст з відео та аудіо для вивчення мови. 2. Вправи для розуміння на слух та читання.	1. Обмежена кількість мов для вивчення, висока вартість за повний доступ до функцій. 2. Відсутність активного спілкування.
Pimsleur	1. Зосередженість на аудіовивченні та усному спілкуванні, фокус на розвитку мовленнєвих навичок. 2. Інтерактивні аудіоуроки з носіями мови. 3. Вправи для запам'ятовування та повторення.	1. Відсутність письмового компонента навчання, інтерактивних завдань та взаємодії. 2. Обмежена кількість розмовного матеріалу. 3. Відсутність структурованого курсу навчання.
iTalki	1. Живі онлайн-уроки з викладачем. 2. Індивідуальний підхід та персоналізовані уроки. 3. Можливість практикувати розмовну мову з носієм.	1. Обмежений доступ до додаткових матеріалів, а також різна вартість за цей доступ. 2. Відсутність структурованого освітнього плану.

Примітка: складено на основі (Povoroznyuk, 2022; Слівінська, 2022).

Для викладання іноземної мови викладачі досить часто використовують такі програми: Rosetta Stone, Duolingo, Babbel, Kahoot тощо, однак ці освітні платформи не зможуть замінити самого викладача.

З-поміж традиційних онлайн-освітніх програм найефективнішим інструментом є програма Pimsleur, яка пропонує 50 різних мов для вивчення, а інша програма Rosetta Stone поєднує методи вивчення

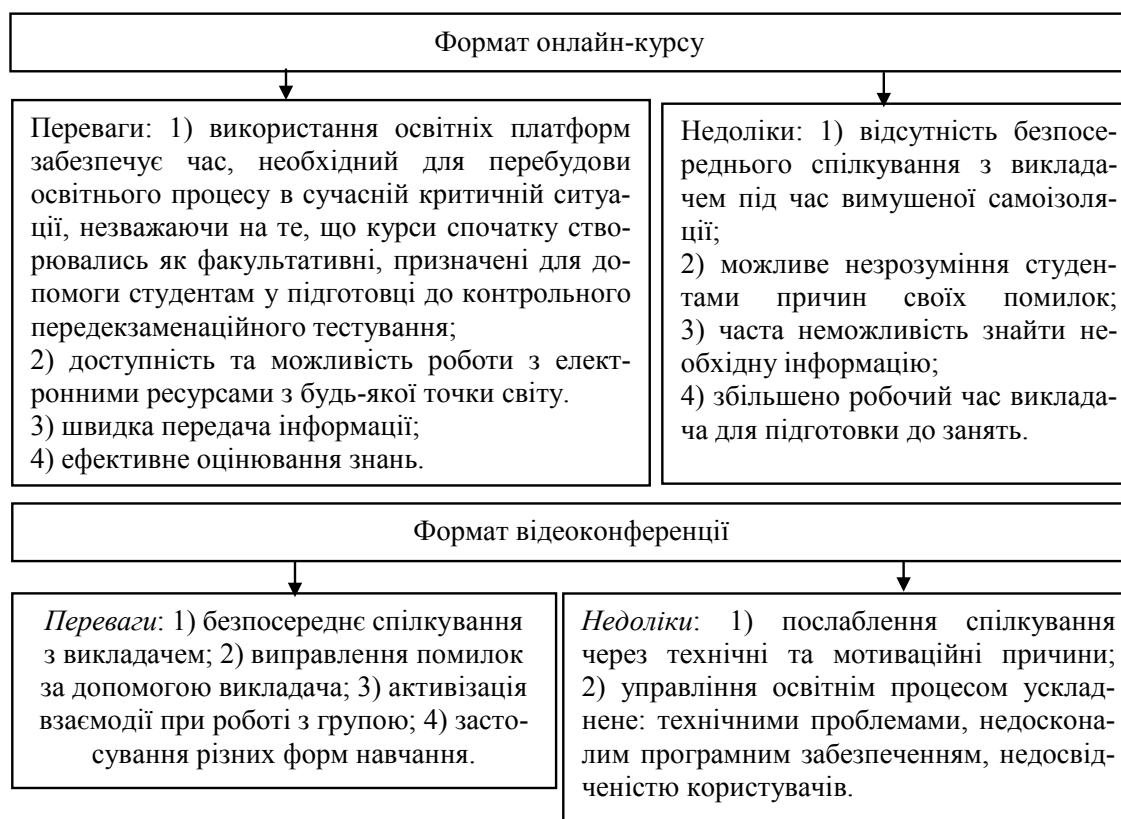

Рис. 1. Формати дистанційної освіти

Примітки: сформовано на основі (Sharakraeva, 2019)

лексики та прослуховування аудіо від носіїв мови, водночас програма Duolingo ідеально підходить для вивчення лексичних виразів, оскільки містить багато практичних завдань і вправ на закріплення нового матеріалу (табл. 2) (Levy, 2020).

Отже, сучасні освітні платформи пропонують широкі можливості для взаємодії викладачів і студентів у режимі відеоконференції: вести усний діалог з іншими учасниками, отримувати та надсилати повідомлення, керувати зустріччю, відображати графіку, текстові та відеоеlementи тощо. Вибір інтерактивної платформи визначає можливості взаємодії викладача та студента, а також студентів у групі.

Оскільки освітні платформи пропонують широкі можливості, вважаємо, що цифрова компетентність викладача є однією з головних складових діяльності в умовах дистанційного навчання, який повинен володіти не лише методичними, а й технічними знаннями: вмінням користуватися спеціальним програмним забезпеченням, додатками для забезпечення освітнього процесу з вивчення іноземної мови (Лимар, 2022).

На рисунку 1 відображено переваги та недоліки застосування у дистанційному навчанні формат онлайн-курсу та формат відеоконференції під час вивчення іноземної мови студентами ЗВО.

Таким чином, дистанційне навчання стає необхідним інструментом у всьому світі, оскільки роз-

ширює можливості як викладача, так і студента у віртуальному освітньому просторі, що особливо важливо в контексті стрімкого розвитку технічного прогресу, коли з'являється все більше електронних ресурсів та їх продуктів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На основі проведеного дослідження можна дійти висновку, що вивчення іноземних мов в умовах дистанційної навчання є складним процесом, який вимагає постійного оновлення та дослідження. На основі проведеного дослідження встановлено, що до основних переваг дистанційного навчання належать: економія часу, відсутність проблеми аудиторного фонду, більша мобільність тощо, а до недоліків цього формату навчання належать: залежність освітнього процесу від гаджетів та стану мережі інтернет, психологічна неготовність викладачів і студентів до такого навчання, проблема контролю за дотриманням академічної доброчесності тощо.

Загалом, подальші дослідження можуть спрямовуватися на дослідження впливу різних методів та підходів дистанційного навчання на результативність вивчення конкретних мов, оцінку ефективності використання різних освітніх платформ для вивчення іноземної мови, порівняння результатів навчання з результатами традиційних методів та виявлення найбільш ефективних стратегій навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Курепін В. М., Синякова В. С., Ус С. В. Організація освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти на період карантину. Актуальні проблеми життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: тези доповідей здобувачів вищої освіти інженерно-енергетичного факультету та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на інженерно-енергетичному факультеті, м. Миколаїв, 18-20 листопада 2020 р. Миколаїв: Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 132–135.
2. Лимар Л. Основні переваги та недоліки дистанційного навчання іноземних мов у немовному закладі вищої освіти. *Український Педагогічний журнал*. 2022. № (1). С. 24–29.
3. Слівінська У. Новітні платформи викладання іноземної мови у ЗВО. Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика: збірник тез доповідей науково-практичної інтернетконференції з міжнародною участю (Івано-Франківськ, 17 травня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. С. 185–189.
4. Kamal M. I., Zubanova S., Isaeva A. et al. Retracted article: Distance learning impact on the English language teaching during COVID-19. *Educ Inf Technol*. 2021. № 26. Pp. 7307–7319.
5. Levy K. How to Learn a New Language at Home, According to Language Experts. *The Strategist*. 2020. URL: <https://nymag.com/strategist/article/how-to-learn-languages-at-home.html>
6. Povoroznyuk R., Tonkonoh N., Berezneva I., Sobkov Y., Trebyk O., Gembaruk A. The Organization of a Foreign Language Distance Learning in Quarantine During the Postmodern Era. *Postmodern Openings*. 2022. № 13. Pp. 494–508.
7. Shevtsova P., Kozubai I. Distance foreign language learning during the pandemic as a challenge for the education system. *Матеріали конференцій Молодіжної наукової ліги*. 2020. С. 57–59.
8. Sharapava G. D., Manankova O. A. Distance education in the context of globalization: problems, search for a solution. *Social Sciences: Achievements and Prospects Journal*. 2019. № 4(12). Pp. 29–33.

REFERENCES

1. Kurepin V. M., Syniakova V. S., Us S. V. (2020). Orhanizatsiia osvithnoho protsesu v zakladakh profesiinoy (profesiino-tekhnichnoi) osvity na period karantynu [Organization of the educational process in institutions of professional (vocational and technical) education during the quarantine period]. Aktualni problemy zhyttiedialnosti liudyny v suchasnomu suspilstvi: tezy dopovidei zdobuvachiv vyshchoi osvity inzhenerno-enerhetychnoho fakultetu ta inshykh uchasnykiv osvithnoho protsesu za rezultatamy tematychnoho «kruhloho stolu» na inzhenerno-enerhetychnomu fakulteti, m. Mykolaiv, 18–20 lystopada

2020 r. – current problems of human life in modern society: theses of reports by students of higher education at the Faculty of Engineering and Energy and other participants in the educational process based on the results of the thematic "round table" at the Faculty of Engineering and Energy, Mykolaiv, November 18–20, 2020. Mykolaiv: Mykolaivskiy natsionalnyi ahrarniy universytet, 132-135 [in Ukrainian].

2. Lymar L. (2022). Osnovni perevahy ta nedoliky dystantsiinoho navchannia inozemnykh mov u nemovnomu zakladi vyshchoi osvity [The main advantages and disadvantages of distance learning of foreign languages in a non-language institution of higher education]. *Ukrainskyi Pedagogichnyi zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*, 1, 24–29 [in Ukrainian].

3. Slivinska U. (2022). Novitni platformy vykladannia inozemnoi movy u ZVO [The newest platforms for teaching a foreign language in higher education institutions]. Dostupnist i neperervnist osvity vprodovzh zhyttia: zarubizhnyi dosvid ta natsionalna praktyka: zbirnyk tez dopovidei naukovo-praktychnoi internetkonferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu – Accessibility and continuity of education throughout life: foreign experience and national practice: a collection of theses of reports of a scientific and practical online conference with international participation (Ivano-Frankivsk, 17 travnia 2022 r.). Ivano-Frankivsk, 185–189 [in Ukrainian].

4. Kamal M. I., Zubanova S., Isaeva A. et al. (2021). Retracted article: Distance learning impact on the English language teaching during COVID-19. *Educ Inf Technol*, 26, 7307–7319.

5. Levy K. (2020). How to Learn a New Language at Home, According to Language Experts. *The Strategist*. URL: <https://nymag.com/strategist/article/how-tolearn-languages-at-home.html>

6. Povoroznyuk R., Tonkonoh N., Berezneva I., Sobkov Y., Trebyk O., Gembaruk A. (2022). The Organization of a Foreign Language Distance Learning in Quarantine During the Postmodern Era. *Postmodern Openings*, 13, 494–508.

7. Shevtsova P., Kozubai I. (2020). Distance foreign language learning during the pandemic as a challenge for the education system. *Materialy konferentsii Molodizhnoi naukovo lihy*, 57–59.

8. Sharakpaeva G. D., Manankova O. A. (2019). Distance education in the context of globalization: problems, search for a solution. *Social Sciences: Achievements and Prospects Journal*, 4(12), 29–33.